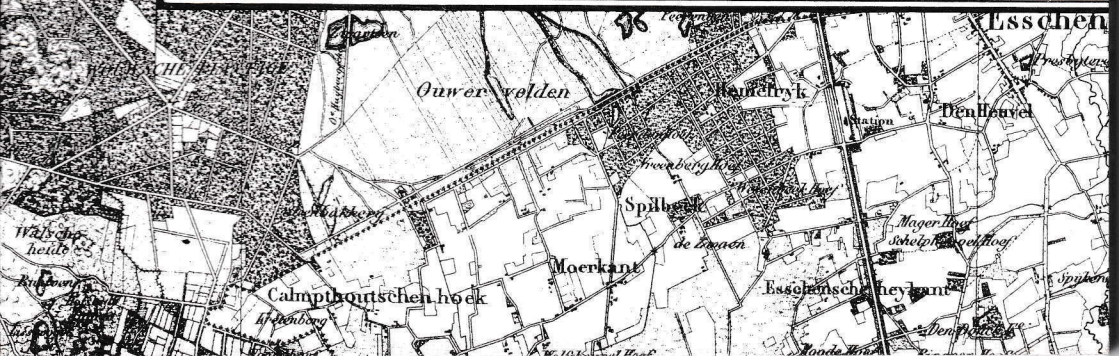

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

1 - '94

Uit een oud Herels schrift (4)

Voor de liefhebbers ook deze keer weer een bijdrage die we gehaald hebben uit een oud schrift dat gevonden werd op de zolder van de Willebrordusjongensschool in Heerle. Ook dit schrift zit in de collectie van de Vierschaer.

We kozen deze maal voor het opstelschrift van J. Groffen. Hij schrijft in een handschrift met het typische dun en dik dat vroeger op de school verplicht was. Overigens is het prima leesbaar. Net als in de vorige bijdragen kunnen we ook nu zien wat voor spelletjes er zoal gedaan werden door de kinderen van Heerle.

Toen wij naar Van Oers gingen

Zondag na het lof gingen we naar van Oers. Toen we bij van Oers kwamen, stonden ze bij de schuur, Wat doen we ? Vogeltjes uithalen zei ik en ze vonden 't allemaal goed. Stan van Oers zou dan jongen zijn. Gauw de nestjes gemaakt en een eitje erin en toen kwam de jongen. Hij had gauw een paar vogeltjes. Om vier uur gingen we naar huis eten.

Uit het verhaal wordt duidelijk dat er niet echt vogelnestjes uit gehaald werden, hoewel dat natuurlijk wel gedaan werd. Maar misschien dat de schrijver bang was voor boze woorden van zijn onderwijzer. Hoe het spel dat hierboven werd beschreven precies gebeurde, is mij niet bekend, maar mogelijk dat een van de lezers het ooit gespeeld heeft en er iets over wil vertellen.

In het volgende verhaaltje staan de vogels opnieuw centraal, maar nu gaat het om echte vogeltjes die langs de Run (ten westen van het dorp Heerle) zaten.

Toen we vogeltjes gingen zoeken.

In de vakantie gingen we vogeltjes zoeken. We liepen langs de run er stonden braambessen ik pakte ze en er vloog 'n musch af. Ik voelde in de nest, maar er zat niets in. Mag ik n's voelen vroeg 'n ander. Ik zal eerst nog n's kijken en ie had drie jong we legden er 'n blaadje op en we gingen naar huis.

Dan vertelt J. Groffen hoe er op een dag een mol bij de woning kwam. En die moest natuurlijk gevangen worden en in een kistje gedaan. Jammergenoeg bleef het beestje daar niet lang zitten, maar leest U dat zelf maar.

Toen we 'n mol hadden gevangen.

's Zondags zaten ze allemaal aan de kachel ik alleen was buiten. Ik wou juist naar huis gaan en daar kwam juist 'n mol naar het huis gelopen. Ik ging 't zeggen. Gauw 'n schop gehaald en 'n put in de grond gemaakt. Daar hoorden we de mol piepen. We trokken de schop er uit en we hadden de mol. Gauw 'n kistje gemaakt met draad er over en de mol moest er in. Toen we 's morgens weer keken was ie weg dat was jammer.

Uit de verhalen van J. Groffen wordt duidelijk dat hij op een boerderij woonde of in elk geval in het buitengebied en dat er thuis koeien werden gehouden, dat er een pulpkuil was en dat ze thuis zelf jam maakten. Het volgende verhaaltje gaat over paard spelen met Jan van Ginderen. Ze liepen daarbij "rond Wouw". En toen ze

thuis kwamen "luidde het net twaalf uur". Een ander spel dat in die tijd werd gespeeld was 'wegkruipertje. Groffen schreef dit echter zo warrig dat hij het opnieuw moest maken van zijn onderwijzer. Hieronder vindt U de tweede (herschreven) versie van zijn verhaaltje.

Toen we wegkruipertje gingen spelen.

's Maandags gingen we wegkruipertje spelen. Ik zou tellen, ik telde maar tot vijftig. Ik was net bij vijftig, toen riepen de jongens net dat ik mocht komen. De eerste zat in een kuil, de tweede lag in 't gras en toen ik weer keek, kwamen ze hard allemaal uit een hoekje gelopen. Toen moest een ander tellen. Toen ie aan 't tellen was, luidde 't net twaalf uur. De jongens zeiden vanmiddag doen we weer hoor. Ik ging eten en de andere jongens ook.

In het vorige opstel staat een fikse fout tegen de Nederlandse taal die de onderwijzer, opmerkelijk genoeg, liet zitten. Groffen schreef "luide 't twaalf uur". Dat moest natuurlijk 'luidde' zijn, maar de meester viel dit niet op, wel het ontbreken van de letter 'l' in twaalf. Vandaar dat dit woord nog eens keurig netjes onder het opstel opnieuw geschreven moest worden!

Dieren spelen bij J. Groffen een grote rol, want het volgend opstel gaat over de jacht op katten, waarvoor hij en Jan van Ginderen een hond gebruiken. En daarna komt een verhaal over schapen.

Als ik eens schapen had.

Als ik schapen had en thuis uit school kwam, ging ik direct de schapen inspannen en dan terwijl at ik en leerde m'n les. Ik

reed eerst naar de hazelaar en dan naar huis.

En als dan het opfokvoer aan was, reed ik er om anders moesten we er met 't kruitwagentje om en dat gaat niet zoo gemakkelijk om met vijftig kilo naar huis te rijden. En peeeën rijden zou dan ook goed gaan.

Tenslotte volgen nog een verhaaltje over de koe die op hol sloeg en over het steken van pulp. In dat opstel loopt het voor de schrijver niet goed af, want hij valt in het water dat om de kuil staat, maar lees zelf het verhaaltje van J. Groffen:

Toen ik pulp moest gaan steken.

Op 'n zaterdag had 't heel hard geregend en 's avonds moest ik pulp steken. Maar de pulpkuil stond vol water. Moeder zei als je 't niet kent, ga dan maar in de tuin werken, maar dat deed ik niet graag. ik legde er 'n plank over en toen ik stak, viel ik er in en in 't mandje ook.

Moeder zei dat ik naar bed moest. Ik kleedde me eigen uit en ging naar bed. Ik sliep niet. Stiekum ging ik aan de jam zitten en zoo ging ik m'n buik vol eten. Ik ging naar bed en toen Moeder boven kwam, sliep ik. Maar ze wisten er niets van.

Met dit verhaal over het pulp steken, besluiten we de bijdrage van J. Groffen aan deze mini-serie over de Herelse schoolschriften.

Wouw, maart 1994

René Hermans

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

